

nich nebylo ani vidu, ani slechu, jal se přísahat při božím tlustém střevu, že je musí najít a dovědět se, zda je ve Florencii zvykem stahovat kalhoty soudcům, když právě sedí a soudí.

Sotvaže se o této věci dověděl podesta, spustil hrozitánský povyk, jeho přátelé mu však naznačili, že se to stalo jen proto, aby mu bylo dokázáno, že Florentští vědí, že místo soudců, jež měl s sebou přivést, přivedl hňupy, jen aby mu to vyšlo laciněji. Proto raději mlčel a tím záležitost pro tentokrát skončila.

PŘÍBĚH ŠESTÝ

Bruno a Buffalmacco ukradnou Calandrinovi vepře a doženou Calandrina k tomu, aby se pokusil získat vepře zpátky pomocí bílého sladkého vína a zázvorových pilulek; dají mu dvě pilulky, ale také, jaké se připravují z aloe pro psy, a vyvolají zdání, že si vepře ukradl sám. Nakonec se Calandrino musí vykoupit, nechce-li, aby to řekli jeho manželce.

Sotva byl u konce Filostratův příběh, jenž vyvolal mnoho smíchu, uložila královna Filomeně, aby pokračovala, a ta se jala vyprávět:

Jako Filostrata zlávalo k vyprávění příběhu, který jste právě slyšely, jméno Maso, tak mne, půvabné paní, neméně vábí jméno Calandrina a jeho druhů k tomu, abych vám o nich vyprávěla příběh, který se vám – jak doufám – bude líbit.

Není třeba, abych vám vysvětlovala, kdo to byl Calandrino, Bruno a Buffalmacco, protože jste toho o nich slyšely už dost před chvílí, a proto vám řeknu rovnou – abych se dostala kupředu –, že Calandrino měl nedaleko Florencie maličký stateček, který mu přinesla jeho choť věnem a kde si mimo jiné choval i každý rok vepře; rok co rok v prosinci se proto obvykle odebral se svou manželkou na ten svůj stateček, aby vepře zabili a nasolili.

Jedenkrát se však stalo, že se tam Calandrino vydal sám, protože jeho manželka se necítila dost zdráva, a když se o tom doslechli Bruno a Buffalmacco a zvěděli, že tam Calandrinova manželka nepojede, pospíšili k jednomu faráři, jenž byl jejich přítelem a Calandrinovým sousedem, a pobyli u něho několik dní.

Onoho rána tam též dorazil Calandrino, zabil vepře, a když poté spatřil Bruna a Buffalmacca s knězem, zavolal na ně:

„Budte vítáni. Rád bych, abyste spatřili, jaký jsem hospodář.“

A zavedl je do svého domu, kde jim ukázal vepře.

Ti zjistili, že prase je překrásné, a když zvěděli, že Calandrino je chce nasolit pro domácnost, řekl Bruno:

„Ty jsi ale hlupák! Prodej je a za peníze, které za ně dostaneš, si uděláme bene. Manželce můžeš říci, že ti někdo prase ukradl.“

Calandrino odvětil:

„Kdepak, tomu by neuvěřila a vyhnala by mě z domu. Neplette se do toho, tohle já neudělám.“

Padlo mnoho slov, ale nikam to nevedlo. Calandrino pouze pozval přátele na večeři a udělal to tak neochotně, že Bruno a Buffalmacco večeři odmítli a odešli.

Tu pravil Bruno Buffalmaccovi:

„Máme mu v noci to prase ukrást?“

„Ale jak?“ řekl Buffalmacco.

Bruno děl:

„Jestli je neodnese z místa, kde je má, věděl bych, kudy na to.“

„Nuže vzhůru do toho,“ řekl Buffalmacco. „Proč bychom to nemohli udělat a pak si nepopřát tadyhle s velebným pánem?“

Farář řekl, že by mu to bylo tuze milé, a Bruno pravil:

„Tady musíme vzít na pomoc trochu lsti. Ty, Buffalmacco, víš, jaký je Calandrino škrtil a jak se rád napije, když jiný platí. Pojďme s ním tedy do hospody, tuhle farář bude dělat, jako že nás hostí, a nepřipustí, aby platil Calandrino. Ten se namaže, a tak se nám naskytne vhodná příležitost, neboť je doma sám.“

Jak Bruno řekl, tak učinili.

Když Calandrino viděl, že farář nepřipustí, aby platil řad, dal se do pití, a protože mnoho nesnesl, nalil se pořádně. A jelikož už byla pozdní noční hodina, řekl, že už nebude večeřet, vyšel z hospody, vešel do domu, a ačkoli se domníval, že vrata zavřel, nechal otevřeno a ulehl.

Buffalmacco a Bruno odešli povečeřet s farářem, a když pojedli, vzali si vhodné nástroje, aby se dostali do Calandrinova domu, a tiše se vydali na cestu. Vidouce vrata otevřená, vešli dovnitř, uřízli prase a odnesli je do farářova domu, kde je schovali a šli spát.

Když se ráno vykouřilo víno Calandrinovi z hlavy, vstal, a jak tak šel dolů, rozhlédl se, leč svého vepře nespatriil – viděl pouze otevřená vrata. I zeptal se toho a onoho, zda nevědí, kdo by mohl prase mít, a když to nezjistil, spustil velikánský povyk a bědování a hořekoval, že mu někdo ukradl prase.

Bruno a Buffalmacco ráno vstali a hned se vydali ke Calandrino-
vi, aby viděli, co bude říkat o praseti. Ten, jak je spatřil, přivolal je
takřka plačky a pak jim řekl:

„Běda, přátelé moji, někdo mi ukradl prase!“

Bruno přistoupil k němu a tiše mu řekl:

„To je zázrak, že se taky jednou chováš chytře.“

„Běda,“ pravil Calandrino, „je to pravda.“

„Tak ji říkej,“ děl Bruno, „a křič tak silně, aby se zdálo, že je to-
mu skutečně tak.“

Calandrino křičel tedy ještě silněji:

„Při těle božím, opravdu mi někdo ukradl prase!“

Bruno na to řekl:

„Tak je to dobře, tak je to dobře! Tak se musí volat, jen hodně
křič, aby tě bylo hodně slyšet a aby se zdálo, že je to pravda.“

Tu Calandrino pravil:

„Mne z tebe vezme čert! Říkám ti to a ty mi nevěříš! Ať visím,
jestli mi nebylo ukradeno!“

Bruno děl:

„Bylo by to možné? Vždyť jsem je tu ještě včera viděl! Myslíš,
že mi namluvíš, že ti je někdo ukradl?“

„Je to tak, jak ti říkám,“ řekl Calandrino.

„Jak je to možné?“ odvětil mu Bruno.

„Je to na mou duši tak,“ děl Calandrino, „a já jsem na mizině
a nevím, jak se mám vrátit domů. Manželka mi nebude věřit,
a když mi neuvěří, nebudu mít celý rok pokoj.“

Tu řekl Bruno:

„Pane Bože, stůj při mně, ale to je zlé, jestli je to pravda. Ty však,
Calandrino, víš, že jsem tě včera k tomuhle naváděl. Byl bych ne-
rad, aby sis teď tropil šprými ze své choti i z nás.“

Calandrino se však dal opět do křiku a volal:

„Proč mě nutíte, abych si zoufal a zlořečil Boha a svatým a všemu
pod sluncem? Říkám vám, že mi dnes v noci někdo ukradl vepře.“

Buffalmacco na to odvětil:

„Je-li tomu skutečně tak, snažme se najít způsob, jak bychom
vepře zase nabyli.“

„Jaký způsob můžeme najít?“ pravil Calandrino.

Tu řekl Bruno:

„Je jisté, že ti nepřišel ukrást prase někdo z Indie. Ukradl ti je asi
některý soused, a podaří-li se ti sousedy svolat, určitě je najdeme.
Umím pokus s chlebem a sýrem, pomocí něhož hnedle zvíme, kdo
prase má.“

„To bys tomu dal s chlebem a sýrem,“ řekl Bruno. „Okolní šlechtici, z nichž některý prase jistě vzal, by vytušili, co chystáme, a nepřišli by.“

„Co máme tedy dělat?“ pravil Buffalmacco.

Bruno odpověděl.

„Bylo by třeba udělat zázvorové pilulky s bílým sladkým vínem a pozvat sousedy na pitku. Přišli by, protože by nevěděli, co máme za lubem, a pak bychom mohli zařikat zázvorové pilulky jako chléb a sýr.“

Buffalmacco na to řekl:

„Máš nepochybně pravdu; a co ty tomu říkáš, Calandrino? Uděláme to?“

Calandrino pravil:

„Prosím vás o to dokonce pro lásku boží. Už to, že budu vědět, kdo mi prase ukradl, mě zpola utěší.“

„Vzhůru tedy,“ řekl Bruno, „jsem ochoten dojít ti pro věci, které jsou k tomu třeba, až do Florencie, dáš-li mi peníze.“

Calandrino měl asi čtyřicet soldů, i dal mu je.

Bruno se odebral do Florencie k svému příteli lékárníkovi, koupil libru pěkných zázvorových pilulek, dal si udělat dvě pro psy, jež kázal udělat z čerstvého červeného aloe a na povrchu pocukroval jako ty ostatní; aby si je nespletl, aby je nezaměnil, dal si na ně udělat jakési znaménko, podle něhož je dobře rozpoznával, koupil baňku dobrého bílého vína, vrátil se do vesnice a řekl Calandrinovi:

„Hleď na zítřek ráno sezvat na doušek všechny ty, na něž máš podezření. Je svátek a každý rád přijde; já pak s Buffalmaccem provedu dnes v noci nad pilulkami zařikávání, zítra ráno je přinesu k tobě domů, z lásky k tobě ti je dám a připravím i řeknu ti vše, co bude třeba říkat a dělat.“

Calandrino tak učinil.

Příštího rána se kolem jilmu u kostela sešla pěkná společnost florentských mladíků, kteří tu meškali na statcích a u sedláků, a přišel i Bruno a Buffalmacco s krabicí pilulek a baňkou vína. Když pak rozestavili společnost do kruhu, Bruno řekl:

„Pánové, musím vám říci, proč jste zde, abyste pak nečinili výtky mně, kdyby se stalo něco, co by vám nebylo po chuti. Calandrinovi, jenž tu stojí, ukradl někdo včera v noci pěkné prase, a Calandrino nemůže vypátrat, kdo to byl. A protože to nemohl být nikdo jiný než někdo z nás, jak tu jsme, dá nám Calandrino sníst po jedné pilulce a zapít ji, aby zjistil pachatele. Vězte totiž, že ten, kdo vepře ukradl, nebude moci pilulku polknout, ba bude se mu zdát hořká

ještě víc než jed a vyplivne ji. Tato hanba potká někoho v přítomnosti všech ostatních; proto by snad bylo lépe, aby se ten, kdo prase ukradl, kál a pověděl to velebnému pánovi, a já od svého počínání upustím.“

Jeden každý prohlásil, že rád pilulku polkne, načež Bruno přikázal Calandrinovi, aby se postavil mezi ostatní, a začal z jednoho konce rozdávát po pilulce; když pak došel ke Calandrinovi, vzal jednu psí pilulku a dal mu ji do ruky. Calandrin ji bez okolků hodil do úst a začal ji žvýkat, ale jakmile pocítil na jazyku aloe, nemohl snést jeho hořkost a vyplivl je.

Všichni se mezitím dívali jeden po druhém, aby viděli, kdo pilulku vyplivne. Bruno ještě nerozdal všechny pilulky a tvářil se jako by nic nepozoroval, když zaslechl za zády: „Hola, Calandrino, co to znamená?“ Obrátil se tedy rychle, a když spatřil, že Calandrino svou pilulku vyplivl, řekl:

„Počkejme, možná že ho přinutila vyplivnout pilulku nějaká jiná příčina. Vezmi si jinou.“

A vzal druhou psí pilulku, strčil mu ji do úst a pokračoval v rozdávání těm, které měl ještě podělit.

Jestliže Calandrinovi připadala první pilulka hořká, připadala mu druhá přehořká. Styděl se ji však vyplivnout, převaloval ji chvíli v ústech, a jak ji držel, začal ronit slzy podobající se oříškům – tak byly veliké. Nakonec už to nemohl vydržet a vyplivl pilulku jako tu první.

Buffalmacco roznášel víno společnosti a Brunovi, a všichni, když viděli Calandrina, prohlásili, že si Calandrino prase ukradl sám. Byli i takoví, kteří mu to drsně vytkli.

Když potom společnost odešla a s Calandrinem tu zůstali jen Bruno a Buffalmacco, pravil Buffalmacco Calandrinovi:

„Byl jsem jist, žes to udělal ty, a nám že jsi chtěl dokázat, že ti prase někdo ukradl, abys nám nemusel dát za peníze, které jsi utřil, napít.“

Calandrino, jenž dosud ještě nevyplivl veškerou hořkost aloe, začal přísahat, že prase neukradl.

Buffalmacco však řekl:

„Nu, kolik jsi za ně, brachu, dostal? Ale na tvou duši! Šest?“

Calandrino, slyše tato slova, začal si zoufat.

Bruno mu tedy řekl:

„Poslechni, Calandrino, jeden tady z té společnosti, jenž s námi jedl a pil, mi řekl, že si tu někde vydržuješ nějakou holčičku a že jí dáváš, co se ti kde podaří sehnat; a byl přesvědčen, žes jí to prase

poslal. Nu, naučil ses prostě vodit lidi za nos. Jednou jsi nás vedl k Mugnonu sbírat černé kameny, a když jsme byli na holičkách, odešel jsi a potom jsi nám chtěl namluvit, že jsi kámen našel. Teď si zase myslíš, že nám tím svým dušováním namluvíš, že ti někdo ukradl prase, které jsi buď někomu dal, nebo prodal. Ale my už máme těch tvých žertů až po krk a dobře je znám. Ale my už máme těch svých žertů až po krk a dobře je známe. Podruhé nám už žádný neztropíš. A abychom ti to řekli rovnou: za naši práci s tím zaklínáním čekáme, že nám dáš dva páry kapounů, a jestli ne, tedy řekneme vše paní Tesse.“

Calandrino viděl, že mu nikdo neuvěří, a protože měl za to, že už bylo dost toho soužení, netoužil nikterak po tom, aby mu zatopila ještě žena – i dal jim ony dva páry kapounů. Bruno s Buffalmaccem pak nasolili prase, odnesli si je do Florencie a ponechali Calandrina napospas škodě a posměchu.

PŘÍBĚH SEDMÝ

*Jistý scholár se zamiluje do jedné vdovy, jež je zamilována do něko-
ho jiného a nechá scholára jednou v zimě čekat celou noc ve sněhu.
Ten jí pak dá takovou radu, že zas ona v polovici července prostojí
celý den nahá na věži, kde je nechána napospas mouchám, ovádům
a slunci.*

Paní se tuze smály chudáčkovi Calandrinovi, a byly by se smály ještě víc, nebýt toho, že se jim nelíbilo poslouchat, jak ti, kdo odcizili Calandrinovi vepře, připravili ho navíc ještě o kapouna. Když byl pak příběh u konce, vyzvala královna Pampineu, aby pokračovala ve vyprávění, a ta bez meškání začala takto vyprávět:

Velmi často se stává, nejmilejší paní, že lest bývá přelstěna Istí, a proto není příliš radno posmívat se druhému za to, co ho potkalo.

Při mnoha příbězích jsme se už tuze nasmáli všelijakým povedeným čtveráctvím, ale ještě zde nikdo nevyprávěl, jak se někdo za své čtveráctví dočkal odplaty. Byla bych proto ráda, kdybyste souhlasili s tím, že to byla spravedlivá odplata, které se dočkala jedna naše občanka; jeden její žert totiž postihl nakonec ji samotnou, ne-